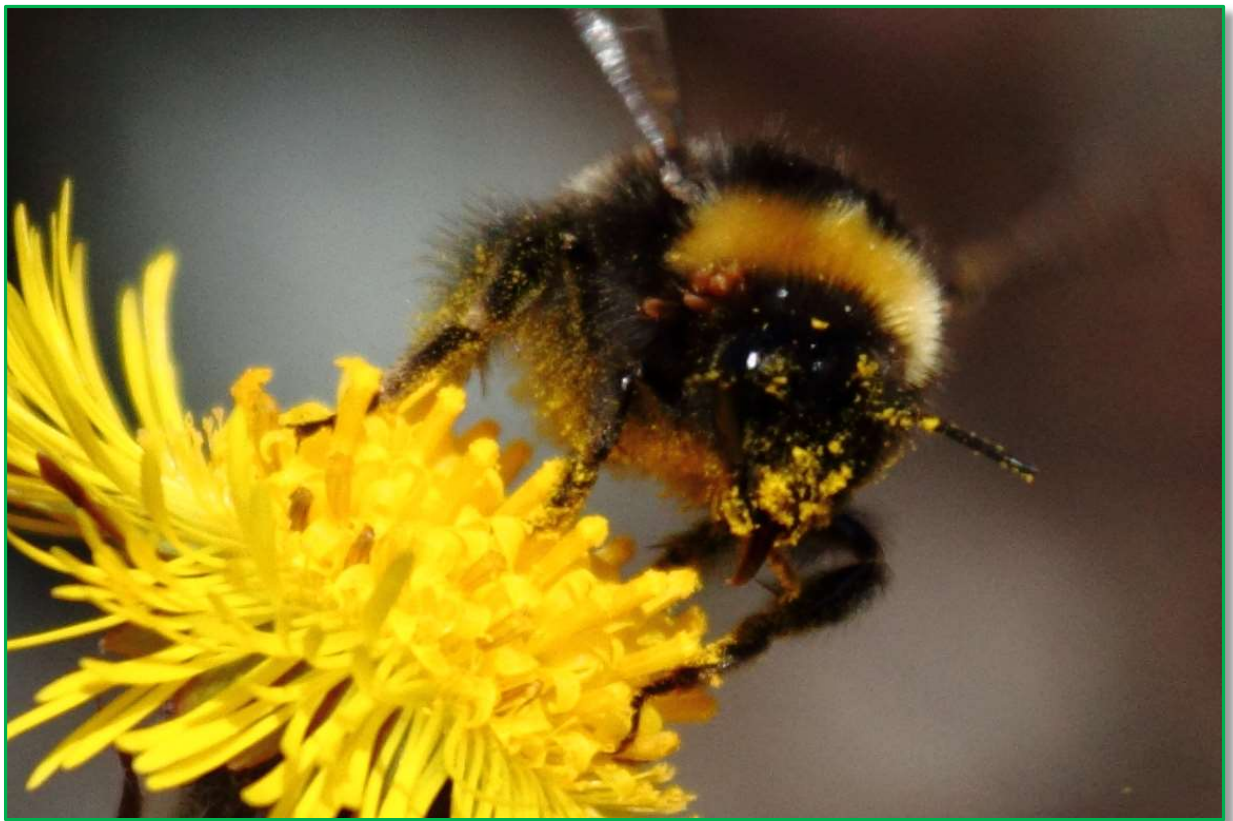

Miljöpartiets budgetmotion för Uddevalla 2021

Inledning och förslag till beslut

Vi kan krasst konstatera att i just denna fråga kommer alla motioner från oppositionspartier att bli avslagna, oavsett om motionens innehåll skulle vara sådant att det i andra sammanhang skulle hyllas av samtliga partier och oavsett om motionen skulle ha rätt i alla frågor och vara bättre i sak. Majoritetens budget måste vinna, punkt slut.

Det innebär i praktiken att en budgetmotion för ett oppositionsparti i realiteten bara är ett sätt att visa fram partiets idéer och tankar.

Vi har i vår motion valt att inte flytta summor fram och tillbaka mellan olika budgetposter. Dels är osäkerheten i budgeten fortfarande stor, dels utgörs de tillskott som diskuteras i budgeten bara 3,3% av budgeten, och som vi har påpekat i så många tidigare budgetdebatter så handlar diskussionerna ur ekonomisk synpunkt om marginella skillnader mellan partierna.

Andra faktorer, som vi alla är medvetna om, kan påverka budgeten med flera miljoner kronor. Exempelvis så var kostnaden för kommunens sjukskrivningar 32 miljoner kronor för årets första nio månader, i år får vi statligt stöd på grund av Corona-pandemin, men det visar hur stor effekt även en marginell sänkning av sjukfrånvaron skulle vara på budgeten. På samma sätt kan försörjningsstödet variera med tiotals miljoner kronor.

Som vi senare skriver så är majoritetens budgetförslag en utslätad kompromissbudget vars huvuddrag skulle kunna accepteras av de flesta partier. Nu ingår vi dock inte i inte majoriteten, och nöjer oss med att kommentera olika områden som vi vill betona är viktiga i det kommunala arbetet. Vi är fullt medvetna om att det pågår arbete inom de flesta av dessa områden och vill samtidigt passa på att lovprisa och lyfta fram det stora arbete inom den kommunala verksamheten som pågår i det tysta, ofta utan att de flesta politiker, möjligtvis med undantag av nämndspresidierna, känner till det. Vi känner ändå ett behov att med våra kommentarer betona vikten av, och även i vissa fall skynda på arbetet inom viktiga områden.

Vår målsättning är att peka på åtgärder som skulle ge resultat inom flera olika områden, dvs. att en åtgärd, inom tex. miljöområdet, samtidigt ska ge positiva sociala och/eller ekonomiska effekter. En effekt av detta är att vi försöker bryta stuprörstänkandet och vi har därför avstått från att dela upp vår motion efter nämndernas organisation, utan försöker beskriva viktiga, övergripande frågor.

Dessutom avstår vi från att formulera olika uppdrag i budgetmotionen – som kommer att bli avslagna eftersom de ingår i budgetmotionen, utan vi avser att återkomma med motioner i specifika frågor.

Miljöpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta att

de tankar om ett hållbart och människovänligt samhälle som utgör grunden för Miljöpartiets budgetmotion ska utgöra vägledning för Uddevalla kommuns framtida arbete inom berörda områden.

Allmänt

Om majoritetens budget

Miljöpartiet konstaterar att den budget som majoriteten har lagt är en typisk kompromissbudget. Den saknar ideologiska frågor, vilket inte är förvånande eftersom den nuvarande majoriteten spretar kraftigt ideologiskt. Att Uddevalla kommuns budgetar tenderar att bli kompromisser är dock naturligt med tanke på den parlamentariska situationen i Uddevalla som kräver samarbete mellan många partier och även Miljöpartiet har i varje majoritet som vi deltagit i varit tvungen att kompromissa om budgetens utformning. När vi ser på den strategiska planen 2020 - 2022 så är den i stort sett identisk med den plan som vi skrev fram i den förra majoriteten, vilket gör att vi inte har några problem med att acceptera den heller.

Om man jämför majoritetens budgetförslag i dag med hur läget såg ut i januari så kan man konstatera att majoritetens budgetförslag har räddats av ett kraftigt statligt stöd. I våras verkade kommunen hamna på ett nollresultat och nämnderna fick i uppdrag att se till att de skulle hålla budgeten, vilket de med stor framgång också har gjort. Sammantaget har detta skapat ett avsevärt mycket bättre läge för budgeten de närmaste åren.

Majoriteten har tagit bort Effektiviseringsfonden, med argumentet att den innebar en onödig byråkrati och istället fördelat ut pengarna på nämnderna. Dessa 29 miljoner utgör en icke försumbar del av inkomstförstärkningen, men utgör inget verkligt tillskott i kommunens ekonomi. Fördelen att göra på det här sättet är att nämnderna får ett budgettillskott. Nackdelen är att pengarna med största säkerhet kommer att fördelas på existerande verksamhet. Vad vi såg under den tid som effektiviseringsfonden existerade var att den stimulerade nämnderna till att söka efter förbättringar som skulle ge en snabb återbetalning av kostnaderna och sedan vara lönsamma. Det som nu riskerar att hända är att detta sökande upphör eller i alla fall inte sker i samma utsträckning som tidigare, och att de pengar som behövs för de projekt man hittar kommer att vara bundna i verksamheter och därmed vara svårare att frigöra för projektinvesteringar.

Klimatet och mänsklighetens överlevnad

Vi konstaterar att klimatfrågan är avgörande för vår civilisations, och i värsta fall vår arts, överlevnad. Därför måste detta arbete genomsyra all vår verksamhet. Det är glädjande att se att det som ursprungligen sågs som en udda Miljöparti-fråga i dag omfattas – åtminstone som en läpparnas bekännelse – av samtliga partier, med ett möjligt undantag, och att det i dag pågår ett stort arbete för att nå klimatmålen, men vi måste ta hänsyn till tiden – vi kan inte vänta. Det som måste göras, måste göras nu och inte om 5 eller 10 år. De koldioxidnivåer vi har idag kommer inte att minska, vad vi än gör! Vi måste se till att inte släppa ut ännu mer växthusgaser.

Minst 16% minskning per år!

För att nå Parisavtalet har bland annat VG-regionen konstaterat att det krävs en minskning av koldioxidutsläppen med 16 % per år. Ju längre vi väntar desto större årliga nedskärningar krävs. Vi vet att det finns en medvetenhet om detta åtminstone inom en del av den kommunala förvaltningen, men denna medvetenhet måste övergå i praktisk handling inom såväl den kommunala verksamheten och i den geografiska kommunen. Därför behövs en bred omställning inom alla verksamheter i Uddevalla kommun.

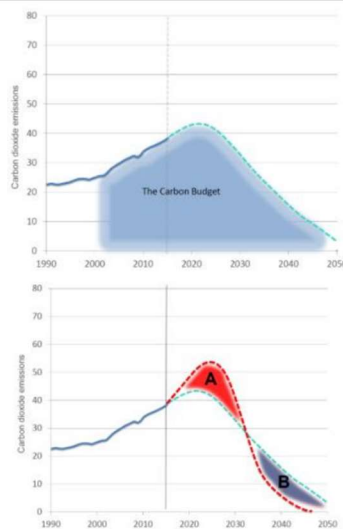
Betydelsen av att vidta åtgärder nu och inte senare illustreras tydligt av nedanstående bild som är tagen ur VGRs Koldioxidbudget 2020-2040.

Vad är en koldioxidbudget?

Koldioxidbudgeten (Carbon budget eng.) motsvarar den mängd (område under kurvan i figuren) koldioxid som kan släppas ut i atmosfären för att hålla oss till en viss temperaturhöjning.

Om utsläppsminskningen skjuts upp (fördröjd utsläppstopp i figuren nedanför, A) leder det till att ännu strängare åtgärder måste vidtas senare i seklet för att kompensera detta (området B). Detta resulterar i en brantare reduktionskurva.

Det är därför kritiskt att stora utsläppsminskningar sker omedelbart genom effektivisering av energianvändning och beteendeförändring, annars behöver framtida utsläppsrestriktioner bli ännu kraftfullare.

Med hänsyn till ovanstående skulle Uddevalla kommun behöva vara fossilfri redan idag, men att se till att vår kommun är fossilfri 2030 minskar i alla fall den globala ökningen och hjälper till att uppnå 1,5 gradersmålet istället för den katastrofala ökning på 3-4 grader som skulle bli följden av att göra ingenting.

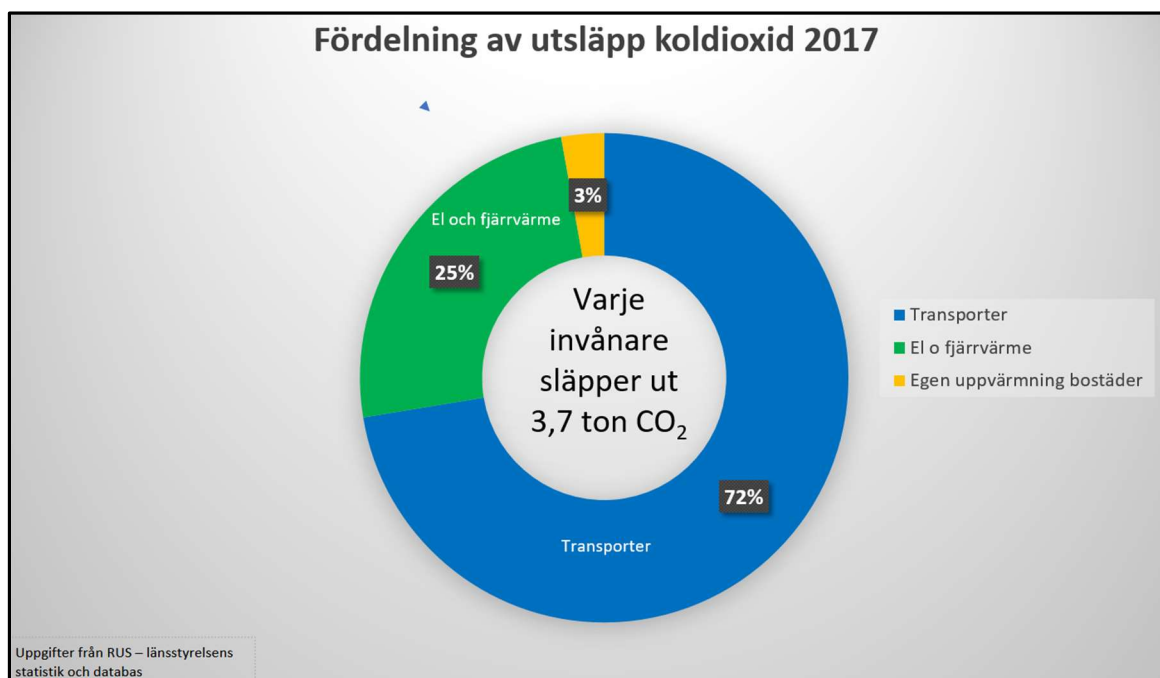
För Uddevallas del konstaterar vi att det arbetet omfattar två grenar, *dels* arbetet inom kommunens egen organisation för att se till att kommunen som organisation är fossilfri 2030, och *dels* arbetet med att få den geografiska kommunen Uddevalla att nå samma mål. Ett axplock av sådana arbetsområden inom den egna verksamheten är upphandlingar, hållbarhetskriterier, energieffektiva byggnader, byggnation, matsvinn, kemikalieanvändning. Kan vi styra upphandlingarna till att

prioritera lokala produkter och tjänster minskar transporterna och den den lokala ekonomin och det lokala näringslivet gynnas, vilket i sin tur får den lokala arbetsmarknaden att växa. En åtgärd ger flera positiva effekter inom olika områden.

Både vad avser arbetet iden egna organisationen och för den geografiska kommunen kommer vi att få stöd på olika sätt av externa krafter som region, stat, internationella organisationer och företag. Det faktum att vi har Parisavtalet och EUs utsläppsmål är ett stöd för vårt arbete, även om vi önskar att man i båda fallen hade kommit längre. Samtidigt visar Corona-pandemin att samhällen har möjligheter att åstadkomma drastiska förändringar om viljan finns.

Transportsektorn största utmaningen

Eftersom Uddevalla numera inte är en utpräglad tung industristad, så är transportsektorn ett av de största problemen vi måste lösa. 72% av koldioxidutsläppen kommer från transportsektorn. Det kan noteras att personbilarna i sin tur utgör två tredjedelar av transportsektorns utsläpp.

För Uddevalla kommuns del som organisation innebär det dels att investeringar i fordonsflottan måste ske till fordon som inte ger utsläpp av fossila växthusgaser, dels innebär det att kommunens dieselbilar måste gå över till HVO100 – en syntetisk fossilfri diesel. (Där måste man ställa krav på att inte använda palmolja som leder till avskogning som i sin tur leder till att mindre koldioxid binds i växtligheten). Under tiden som Miljöpartiet satt i majoritet så arbetade vi för att detta skulle ske så snabbt som möjligt och detta arbete måste fortsätta även i fortsättningen. 227 stycken eller 59% av kommunens fordon är dieseldrivna, vilket innebär att en övergång till HVO100 skulle ge en snabb minskning av utsläppen. I nästa steg behöver fordonsflottan diversifieras allt efter behoven, troligtvis kommer el vara ett första val för bilar i stadstrafik, men längre fram kan vätgas vara ett viktigt alternativ.

I Västtrafiks resvaneundersökning från 2018 framgår att 60 % av alla resor med start i Uddevalla kommun är under 5 km och varar i snitt 15 minuter, det innebär att en stor del av resorna borde kunna ske på ett annat sätt en med bil, speciellt med hänsyn tagen till, som noterades ovan, att personbilarna skapar två tredjedelar av transportsektorns utsläpp. Därför är det nödvändigt att göra

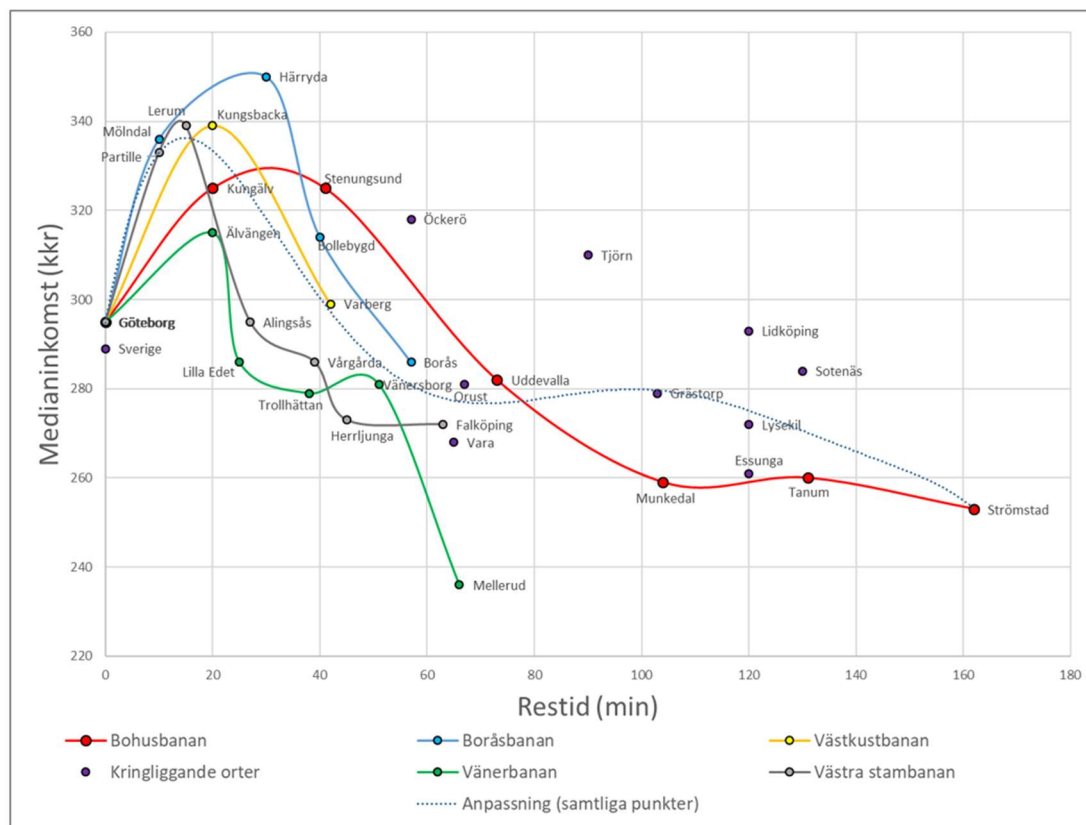
stora satsningar för att underlätta detta, i praktiken innebär det kollektivtrafik och cykel. Det innebär också att kombinationen mellan dessa två trafikslag måste underlättas med bra anslutningar, cykelparkeringar, luft etc. Får vi fler att cykla så innebär detta förutom en miljö/klimatsatsning också en ökad folkhälsa i linje med våra mål om att samma åtgärd ska åstadkomma flera nyttor.

Vi måste också ändra fokus: Valet mellan att prioritera gång och cykling är också en jämlikhetsfråga. Kvinnor, äldre och barn tar oftare kollektivtrafiken, män tar oftare bilen. "Inom 50-skylden" måste gång och cykel prioriteras framför bilen när det gäller utformning av gaturummet, det måste vara säkert att gå och cykla, även för barn. Även här ser vi att en åtgärd med primärt syfte att förbättra miljö och klimat också kan ge resultat inom flera områden, bättre kollektivtrafik och säkrare gång och cykeltrafik gynnar kvinnor, barn och gamla.

Snabba tåg ger klimat- och miljöfördelar och ökar Uddevallas attraktivitet

Ytterligare en aspekt i miljö- och klimatarbetet är snabba kommunikationers betydelse för att utvidga Uddevallas arbetsmarknadsregion till att omfatta både Fyrstad, Göteborg och Oslo. För att åstadkomma detta måste arbetet ihop med de övriga Bohuskommunerna för att skapa en snabb tågförbindelse mellan Göteborg och Oslo fortsätta. Det innebär också en möjlighet att flytta åtminstone en del av de 600 000 lastbilar som passerar Svinesund varje år (data från 2019) till tåg.

En förkortad restid innebär en ökad medianinkomst som nedanstående diagram visar. De kommuner som ligger på ca en halvtimmas restid till Göteborg har de högsta medianinkomsterna.

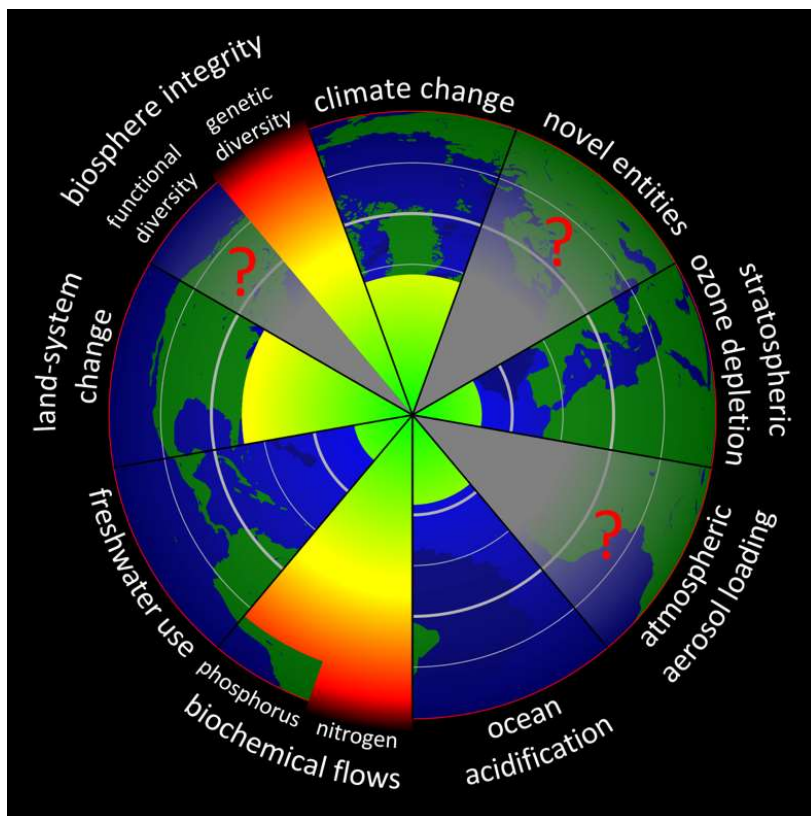

Skulle vi lyckas åstadkomma ett snabbtåg med en halvtimmas restid till Göteborg så skulle samma utveckling ske i Uddevalla kommun. Detta innebär att vi uppnår multipla effekter, vi flyttar över trafiken från vägtrafik till fossilfri kollektivtrafik, vi minskar trängseln i Göteborg, vi får en större arbetsmarknadsregion och vi får en ökad inlyttning till Uddevalla. Detta är ett exempel på hur en miljö- och klimatsatsning samtidigt ger effekter på vår välfärd. Det är också av oerhört stor betydelse för näringslivet i Uddevalla, bra kommunikation leder till att det både är lättare att få tillgång till välutbildad personal från hela regionen. Detta innebär i sin tur att det är lättare att locka personal från Göteborg, men även att bo i Uddevalla och arbeta i tex. Göteborg.

Stoppa minskningen av biologisk mångfald

Förutom klimatfrågan konstaterar vi att världen verkar vara inne i det sjätte stora utdöendet, förra gången var när dinosaurierna försvann. Arter har under de senaste 500 åren försvunnit 100 till 1 000 gånger snabbare än den beräknade naturliga utdöendehastigheten, och utdöendet accelererar. De tidigare massutdöendena under de senaste halva miljarden år verkar ha orsakats av följderna av kontinentaldrift, intensiv vulkanisk aktivitet och meteoritnedslag. Det nuvarande orsakas av människan, framför allt genom habitatförstöring, överexploatering, tex. överfiske och miljögifter.

Det vi kan göra inom Uddevalla kommun är att ta hänsyn till detta i vår planering, t.ex. skapa spridningskorridorer och se till att livsmiljöer för växter och djur inte försvinner eller kompensera för sådana miljöer som försvinner genom tex. förändringar i jordbruket. Vi behöver göra åtgärder som gynnar biologisk mångfald, tex. minska mängden miljögifter genom upphandling av ekologiska produkter.

Bilden visar inom vilka, av elva utpekade områden, som planetens gränser är mest hotade.

Uddevalla kommun och den cirkulära ekonomin

Vi måste byta väg!

Linjär ekonomi med ett ständigt uttag av nya råvaror frestar på miljö, klimat och ekonomi måste bytas mot en ekonomi som minimerar uttaget av nya råvaror!

Bilderna är från Region Kronobergs material om cirkulär ekonomi

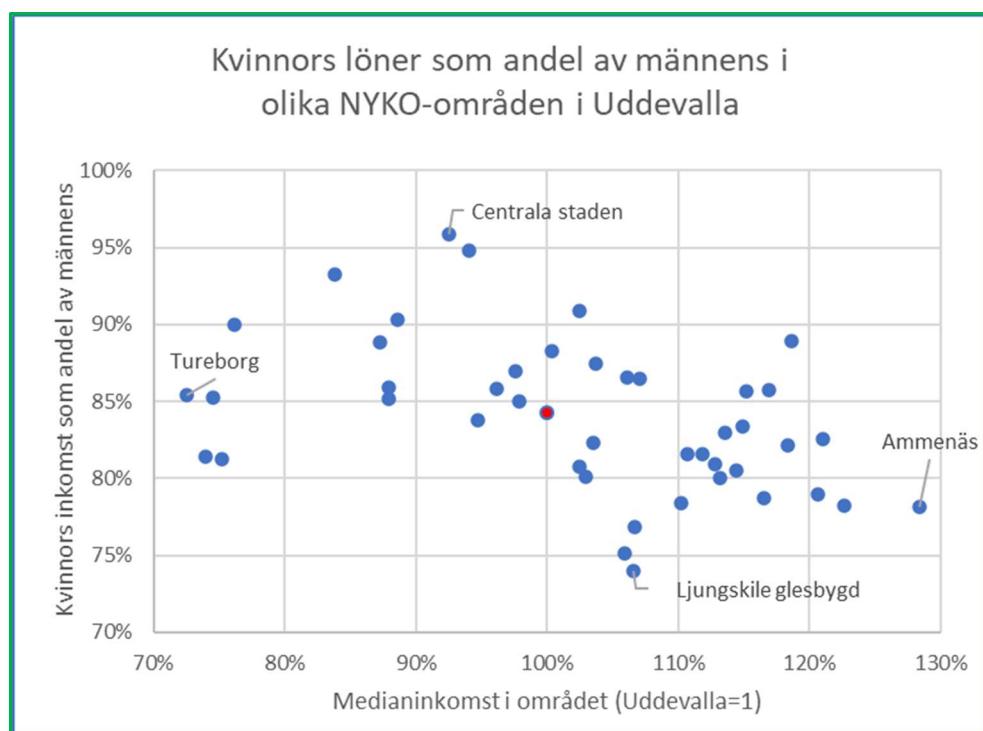
Medvetenheten om behovet av bryta mönstret med ett allt större uttag av nya råvaror har vuxit under de senaste årtiondena och hänger mycket ihop med klimatfrågan.

Både EU och FN har som mål att öka den cirkulär ekonomin bland sina mål, på samma sätt har medvetenheten ökat i Uddevalla och vissa försök har även gjorts, men eftersom förslag till lösningar för att åstadkomma cirkularitet på olika nivåer (design som möjliggör nedmontering/återanvändning, andrahandsmarknader, materialåtervinning av olika material, inklusive kemisk återvinning av textilfibrer etc.) växer snabbt, så kan vi utnyttja dessa snabbt ökande kunskaper för att hitta lösningar även för Uddevalla. Exempelvis startar IKEA sin första seondhand-butik på återvinningsgallerian Retuna i Eskilstuna. Speciellt Uddevalla Energi som har ansvar att hantera våra restprodukter kan spela en stor roll för att åstadkommande cirkulära materialflöden.

Segregation, mäns och kvinnors situation och samhällsutvecklingen

Hela Sverige befinner sig i en situation där segregationen och ojämlikheten mellan olika grupper ökar år från år. I Uddevalla kommun ser vi det genom att inkomsten i olika stadsdelar skiljer sig kraftigt åt. I den stadsdel (NYKO-området) i Uddevalla som hade lägst inkomst tjänade man 2018 hälften så mycket (56%) som i den högsta. (NYKO=Nyckelkodsområden, en uppdelning av kommuner i mindre områden för att ge högre upplösning i statistiken).

På samma sätt ser vi att mäns och kvinnors inkomster skiljer sig åt, både mellan olika områden och inom varje område. Vi noterar dock att det inte är i de fattigaste områdena som skillnaderna är störst, utan i områden som ligger över medianinkomsten i kommunen. I genomsnitt tjänade kvinnor i Uddevalla 84% av vad männen tjänade. Det här är strukturella skillnader som Uddevalla kommun har svårt att påverka förutom inom sin egen verksamhet. Inom kommunen sker redan i dag ett arbete för att utjämna löneskillnaderna, ett arbete som måste fortsätta. En orsak till kvinnornas lägre inkomster beror på att man i större utsträckning arbetar deltid och där kommer arbetet med Heltidsresan att vara av betydelse för att öka inkomstnivån för den stora grupp kvinnor som arbetar inom den kommunala verksamheten.

Figuren illustrerar samtidigt både inkomstskillnaden mellan olika bostadsområden (NYKO-områden) och skillnaden mellan mäns och kvinnors inkomster. Den röda punkten representerar medianen för hela Uddevalla kommun (Data från 2018-12-31).

Segregationen och ojämlikheten leder i sin tur till den negativa utveckling som vi ser i samhället i dag. Upplever en ung person att hen inte blir insläppt i samhället är risken att man söker andra vägar för att skapa sig en framtid. Tyvärr så är detta inte alltid vägar som vi önskar att de ska välja.

Vi tror att det är en naturlig, men primitiv, reaktion att ropa på mer vakter, tävla i att kräva hårdare och längre straff i hopp att detta ska lösa situationen, och troligen gör fler vakter det lugnare i centrum för tillfället och vi inser också behovet av att polisen ska hantera brottslighet och gängkriminalitet, men på längre sikt så är det segregationen och ojämlikheten i samhället som måste bort. Vi vill inte skapa ett samhälle som bygger på rädsla, med vakter och muromgärdade bostadsområden, utan vill åtgärda problemen i det som är deras rot, segregation och ojämlikhet.

Det vi Uddevalla kan göra åt detta är att satsa på att så snabbt som möjligt få nyanlända i arbete, satsa särskilt på skolor och förskolor i de områden som är hårdast utsatta. Som en del av att minska segregationen inom skolområdet ser vi positivt på tanken att ordna ett högstadium centralt på Margretegärdeskolan där elever från Ramneröd går tillsammans med elever från flera skolor.

Öka kontaktytan för nyanlända

En, måhända idealistisk, åtgärd riktad mot nyanlända, skulle vara att placera en (och endast en) nyanländ på arbetsplatser runt om i kommunen, såväl inom kommunen och Uddevallas privata företag. Även om produktionstillskottet från personen ifråga skulle vara lågt under det första året så skulle deras språkutveckling ske mycket snabbare än den sker i dag när de isoleras från det svenska samhället och inte får arbete. De skulle få en inblick i svenskt arbetsliv och samhälle på ett sätt som sällan sker idag. Detta skulle i så fall göras i samarbete med Arbetsförmedling, Försäkringskassa och samtliga arbetsgivare i Uddevalla kommun. Samtidigt vet vi att liknande strävanden finns inom förvaltningen.

Pandemin har också tydliggjort segregationens effekter i trångbodda hem där barn har svårt att få studiero och visar på behovet av av platser där man kan få stöd med läxhjälp och möjlighet att läsa i lugn och ro.

Digitalisering och samhällsguider

Uddevalla kommun, liksom hela samhället, använder sig av digitalisering som en av flera metoder för att lösa den demografiska utmaning vi ser framför oss, arbetskraften kommer inte att räcka till, och ekonomin kommer att belastas ytterligare när andelen barn och äldre ökar jämfört med de som arbetar. Dessutom ökar kraven från våra medborgare på att kunna göra saker via nätet och på personaliserade tjänster.

Men, trots att en ökad digitalisering är bra och nödvändig så leder den till att samhället får ännu en ökad klyfta – alla hänger inte med i denna utveckling! Det är personer som av olika skäl inte klarar av att använda de digitala tjänster. Det kan både vara äldre eller personer med olika typer av funktionsnedsättningar eller nyanlända som inte har hunnit ta till sig språk och regler. En utökad satsning på kommunens samhällsguider skulle vara till nytta för att minska dessa klyftor.

Ökande ensamhet

Ytterligare ett annat område som accelererar är den ökande ensamheten, vilket inte minst har märkts under det senaste året. Här skulle kommunen, gärna i samarbete med våra bostadsstiftelser och andra bostadsföretag, kunna se på möjligheten att skapa kollektivboenden. Detta för att skapa boendemiljöer där man på ett naturligt sätt kommer i kontakt med andra människor, men där man kan dra sig tillbaka när man så önskar. Andra sätt att avhjälpa ensamhet kan vara att ge förutsättningar för att låta barn och gamla mötas, ett exempel är den fysiska närheten mellan äldreboendet och förskolan i Rotviksbro. Sådan närhet ger möjlighet för tex. gemensamma måltider.

Kulturen och idrotten

Vi leva icke av bröd alena

I vårt budgetarbete, innan vi hade sett majoritetens budget, var vi oroliga för att satsningen på Kulturstråket skulle försvinna av budgetsäl, liksom att den 10% besparingen både 2021 och 2022 inom kultur- och fritidsförvaltningens verksamhet skulle genomföras. Till vår glädje så såg vi att denna satsning låg kvar och vi utgår ifrån att besparingsåtgärderna nu inte är aktuella.

Satsningen på Kulturstråket är ytterligare ett exempel på hur man genom att göra en åtgärd kan uppnå effekter inom flera olika områden. Kulturstråket, det vill säga att ge plats för utökad kulturverksamhet på tre fastigheter på övre, östra, delen av Kungsgatan skapar dels mer liv i centrum, dels ger det plats för föreningar som behöver lämna Bastionen liksom för andra föreningar som har svårt att hitta lämpliga lokaler för sin verksamhet. Det ger möjligheter för olika former av kulturskapande för alla åldrar i vår kommun och blir en viktig plats för kulturmöte och kulturarrangemang.

I och med denna satsning visar också kommunen sitt ansvar för att ta hand om en del av kommunens kulturhistoriska miljöer, vilket är en viktig del av vår identitet som kommunmedborgare men också som ett besöksmål. I en tid av pandemi där vi under lång tid inte har kunnat samlas runt olika arrangemang eller begränsats i att ta del av gemensamma kulturevenemang har kulturens och idrottens betydelse för vår fysiska och psykiska hälsa blivit tydlig för oss alla. Vi är glada över att majoriteten inser betydelsen av detta och att man även framöver ser på kultur som hälsoförbättrande, demokratistärkande, integrationsskapande och som en nödvändighet för ett välmående samhälle. Därtill är det väl känt att ett rikt kultur och idrottsliv är viktigt för att locka såväl familjer som företag att flytta till Uddevalla kommun.

Idrott och fysisk aktivitet

Med vår nya simhall, Rimnershallen, och flera andra inom- och utomhusanläggningar kommer Uddevalla kommun ha tillfört idrottsrörelsen goda förutsättningar för talangutveckling. Väl förvaltad kan dessa anläggningar leda till idrottande på hög nivå. Med Uddevallas demografi nu, och framförallt framöver, skall kommunen fortsätta uppmuntra ungdomlig aktivitet för att fler skall söka sig till föreningslivet för såväl bredd- som talangutveckling, bland annat inom ramen för våra idrottsgymnasier. För den vuxna delen av befolkningen måste kommunen investera i hållbara, hälsofrämjande och sociala fysiska aktiviteter till glädje för alla Uddevallabor genom hela livet.

Föreningslivet är en väldigt viktig mötesplats för alla Uddevallabor – stora, små, nya och gamla, och därför bör kommunen använda sig av den engagerade kompetens som finns i föreningslivet för att skapa närmare samarbeten mellan föreningarna och kommunen och uppmuntra dem till mer eget ansvar för våra gemensamma anläggningar och natur.

Vi har en fantastisk natur som kan locka fler människor under hela året och tex. Friluftsförandet gör fantastiska insatser för att locka till organiserat friluftsliv och får med sig andra delar av befolkningen än de som vanligtvis är engagerade i idrottsrörelsen, ut i naturrummen. Också Friidrottsföreningen IK Orient är ett lysande exempel på en förening som driver aktivitet för hela familjen, där var och en deltar på sin egen nivå. Vi är övertygade om att även föreningar inom lagidrotterna göra detsamma. Med det entusiastiska och ansvarstagande föreningslivet i Uddevalla, ser Miljöpartiet möjlighet att kommunens anläggningar i nära framtid drifas av de föreningar som också använder dem. Ett framgångsrikt exempel kan ses i Växjö kommun där man har skapat former för detta, vilket skulle kunna vara en möjlighet även för vår kommun.

Centrum och stadsutveckling

Vi har en historisk utveckling i Uddevalla centrum, liksom i de flesta svenska kommuner med en allt mer utarmad stadskärna. Denna utveckling kan historiskt följas från den tid då inte bilen, kylan och frysen var allmän egendom. Då bestod handeln i staden och dess olika delar av småbutiker inom gångavstånd för de boende. Man handlade mer eller mindre dagligen. Den arkitekturhistoriskt intresserade kan fortfarande spåra var dessa butiker fanns i våra bostadsområden, tex. syns det tydligt i Tureborgs centrum.

Bilen i kombination med kyl och frys kom att förändra våra konsumtionsmönster, det blev möjligt att handla mer sällan och man kunde lagra matvaror i hemmet. Uppkomsten av köpcentra utanför städerna med lägre priser – och shoppingen som ett lördagsnöje – kom att leda till att de lokala butikerna slogs ut. Denna utveckling berörde inte bara livsmedelsbutikerna utan också de flesta andra branscher, tex. klädbutiker. I dag hotar en alltmer växande webbhandel även externa köpcentra, vilket riskerar att leda till att även de på sikt slås ut om de inte lyckas komma fram med innovativa motdrag.

Kvar i centrum finns verksamheter som kräver fysiskt interaktion mellan parterna som optiker, frisörer, caféer och krogar, etc. Möjligen kan vi komma att se utveckling i centrum med "showrooms" där man se, klämma och känna på varor som senare beställs från ett centralt lager för leverans antingen direkt till kunden eller via butiken.

Om vi vill ha ett levande centrum så kräver det att folk har behov av att besöka och vara i centrala staden. Det kommunen kan bidra med, förutom att flytta dit kommunhuset, är att hjälpa till med att fylla centrum med aktiviteter. Självklara sådana aktiviteter är boende, bibliotek och kultur, inklusive Kulturstråket som vi nämnt tidigare.

Till centrum och sedan?

Här kommer också frågan upp om vilken sorts centrum man vill ha ur trafiksynpunkt. Få av oss skulle idag kunna tänka sig Kungsgatan som den genomfartsled som den en gång var. Alla uppskattar ett bilfritt centrum där man kan promenera och inte hela tiden störs av biltrafik som ska passera.

Samtidigt vill man ha ett lättillgängligt centrum, och lättillgängligt betyder i mångas ögon att man i stort sett ska kunna parkera utanför butiken man vill besöka. Idag är ett av de största trafikproblemen konflikten mellan boendeparkering och besöksparkering. Denna konflikt illustreras mycket tydligt av vårens försök att gynna centrumhandeln genom att ha gratis parkering. Gatuparkeringen, avsedd för besökare, lär ha ockuperats av boende och arbetade i centrum, vilket ledde till att möjligheten för besökande att hitta en ledig parkeringsplats kraftigt minskade.

Slutsatsen är att om man överhuvudtaget ska ha fungerande besöksparkeringar i centrum krävs att de inte upptas av dem som permanent befinner sig i centrum. Alternativen är då att lägga taxorna på en sådan nivå att det inte är attraktivt att parkera längre tider i centrum eller att ha kortare parkeringstider i kombination med en intensiv parkeringsövervakning.

I denna bild har Torps köpcentrum överlagrats på stadskärnan och illustrerar avståndsrelationerna på de båda platserna. Den illustrerar också att en av de möjliga lösningarna för den allra mest centrala staden skulle vara att göra den helt bilfri och lägga parkeringarna längre bort.

Investeringar

Vi är överens om med majoriteten om huvuddragen i investeringarna, men vill ändå i detta sammanhang lyfta fram och prioritera vissa frågor med samband till investeringarna.

Vad vi bygger – och hur vi bygger

Byggandet av ett hus lär stå för mer än hälften av klimatpåverkan under ett hus hela livstid. Det innebär att så länge inte stål och betong är fossilfria (dvs. dagens läge) så beräknas, enligt en rapport från Linköpings Universitet, träbyggande minska klimatbelastningen med 35 - 40 %. Uddevalla kommun måste i pågående och framtida upphandlingar ställa krav på att byggnaders klimatpåverkan ska redovisas och minimeras.

Cykelbanor

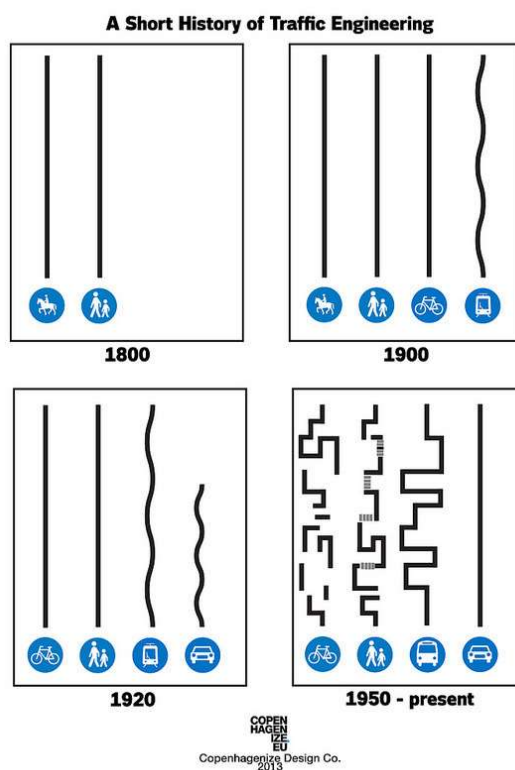
Som vi konstaterade tidigare så är 60% av alla resor i Uddevalla kommun kortare än 5 km och är cirka 15 minuter i genomsnitt. Genom att underlätta för cykling så skulle en större andel av de korta bilresorna kunna ersättas av cyklande. För att underlätta detta behövs ett system av tydligt utmärkta och sammanhängande cykelbanor. Dessa cykelbanor bör dessutom förläggas så att de är den snabbaste vägen att ta sig fram.

Som bilden här intill visar så har framkomligheten för gång- och cykeltrafik prioriterats ned med bilens ökande dominans. Speciellt cyklister känner igen den fragmentering som finns i dagens cykelbanor som helt plötsligt upphör och där cyklister tvingas ut bland bilarna.

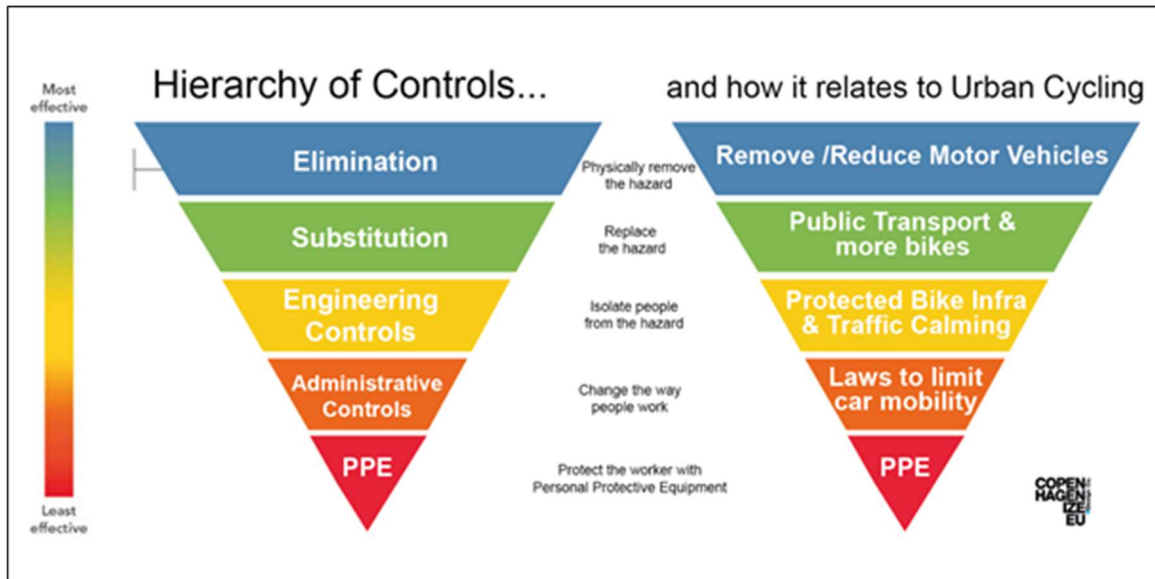
Detta innebär att i samband med nybyggnation, tex. av nya Ljungskile skolan och skolan på Skäret, så måste man säkra trygga cykelleder för eleverna. Dessa får inte sluta i intet en liten bit från skolorna, utan fortsätta hela vägen till de områden där barnen bor, inklusive ut på landsbygden.

Därför måste vi även driva på för att åstadkomma investeringar utanför kommunens egen kontroll framför allt gentemot Trafikverket. Ett exempel är utbyggnad av cykelleden mot Ulvesund, där vi trots många påtryckningar mot Trafikverket ännu inte har varit framgångsrika.

Vi har valt att beskriva olika typer av åtgärder och deras förmåga att främja cykel med ett diagram från Köpenhamn, en framgångsrik cykelstad. I en rapport från Trivector 2019 skriver man: *”Cykling är en väl integrerad del i Danmarks transportsystem och i Köpenhamn sker 41 % av all arbetspendling med cykel, dessutom använder 51 % av alla i Köpenhamn cykeln varje dag.”* Där kan man dessutom ta med sig cykeln i kollektivtrafiken, vilket gör att man kan cykla åt ena hållet och ta kollektivtrafiken åt andra. En lockande tanke för boende i norra Uddevalla...

Den effektivaste åtgärden för att främja cykling är att skilja bil och cykeltrafik åt, vilket alltså bör vara förstahandsprioriteringen för Uddevalla kommuns cykelbaneinvesteringar.

Kallbadhus

Uddevalla är med Gustavsberg Sveriges äldsta badort. Genom att skapa ett nytt modernt kallbadhus vill Miljöpartiet binda ihop den gamla badortstraditionen med en ny social mötesplats vilket skulle främja såväl folkhälsa som turism.